

การติดตามคุณภาพบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 41 จากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วรรณรัตน์ ใจช่อกุล* สมใจ ทรัพย์พวง วิสุทธิ์ จรบุรี ปราณี วิเศษไชยศรี พศนีย์ รัตนโอภาส
มยุรี ลีริสัมพันธ์ และวรภารณ์ นาครัตน์

บทคัดย่อ

จากการที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้ติดตามคุณภาพบัณฑิตในปี พ.ศ. 2546 พบว่าบัณฑิตพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 33 ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 เป็นรุ่นแรกและได้ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 1 ปีแล้ว นั้น มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับดี แต่มีข้อควรปรับปรุงในด้านการตัดสินใจ การใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี จากข้อมูลดังกล่าวได้นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2552 ที่บัณฑิตพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 41 ได้สำเร็จการศึกษา และได้ปฏิบัติงาน เป็นระยะเวลา 1 ปีแล้ว แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ดำเนินการปรับปรุงไปนั้น สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้หรือไม่ ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพบัณฑิต จากความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการทั้งในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และคุณลักษณะทางการทหาร อันจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการนำมาพัฒนาการจัดการศึกษา ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อศึกษาคุณภาพของบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และด้านคุณลักษณะทางการทหาร ความตามความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทุกคน คือ 61 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สัดส่วนบัณฑิต 1 คน ต่อผู้บังคับบัญชา 2 คน ผู้ร่วมงาน 2 คน และผู้รับบริการ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 427 คน แต่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าได้ข้อมูลกลับมาจำนวน 274 คน จำแนกเป็น บัณฑิต 33 คน จาก 61 คน ผู้บังคับบัญชา 93 คน จาก 122 คน ผู้ร่วมงาน 86 คน จาก 122 คน และผู้รับบริการจำนวน 62 คน จาก 122 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 76.23 70.49 และ 50.82 ตามลำดับ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต สำหรับบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ประเมินบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และด้านคุณลักษณะทางการทหาร จำนวน 1 ฉบับ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีค่าความเที่ยงในส่วนคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและทางการทหารเท่ากับ .91 และ .89 ตามลำดับ ส่วนผู้รับบริการ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตอีก 1 ฉบับ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่าโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต รุ่นที่ 41 อยู่ในระดับดีถึงดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 3.89 4.05 และ 4.39 ตามลำดับ) โดยพบว่าผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานส่วนมากมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมดีมากในเรื่องความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ การแต่งกาย แต่ต้องการให้มีการ ปรับปรุงในเรื่องความสามารถในการทำวิจัย สำหรับผู้รับบริการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมดีมาก ในเรื่องกิริยามารยาทที่สุภาพอ่อนโยน การแต่งกายและความรับผิดชอบต่องาน ส่วนเรื่องการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก แต่เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนบัณฑิต มองตนเองว่ามีคุณภาพที่ดีในเรื่องการเก็บรักษาความลับของผู้ป่วย ความซื่อสัตย์ การแต่งกาย แต่ควรปรับปรุงตนเองในด้านความสามารถในการทำวิจัย

บทวิจารณ์และสรุป คุณภาพของบัณฑิต ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญทางวิชาชีพพยาบาล และทางการทหาร ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ในระดับดีถึงดีมาก แต่สิ่งที่ควรเพิ่มเติมในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก คือ ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และความสามารถในการทำวิจัย ซึ่งควรจะมีการศึกษาต่อไปถึงปัจจัยเชิงสาเหตุ และกระบวนการในการพัฒนาความสามารถทั้ง 2 ด้านนี้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบัณฑิตพยาบาลกองทัพบกให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ : คุณภาพบัณฑิต การพยาบาล การศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีการกิจหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพให้กับกองทัพและสังคม โดยระยะเวลายี่สิบปีที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปีการศึกษา 2542 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้ใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 33 เป็นรุ่นแรก ซึ่งผลการติดตามคุณภาพบัณฑิตที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2546 พบว่าบัณฑิตพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 33 ที่สำเร็จการศึกษาและได้ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 1 ปีแล้วนั้น มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับดี แต่มีข้อควรปรับปรุงในการตัดสินใจ การใช้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี จากข้อมูลดังกล่าวได้นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในระยะเวลาที่ผ่านมา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2552 ที่บัณฑิตพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 34 ได้สำเร็จการศึกษาและได้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลในสังกัดกองทัพบกทุกหน่วย เป็นระยะเวลา 1 ปีแล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ดำเนินการปรับปรุงไปนั้นสามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้หรือไม่ ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพบัณฑิตจากความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการทั้งในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและคุณลักษณะทางการทหาร อันจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการนำมาพัฒนาการจัดการศึกษา ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณภาพของบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และด้านคุณลักษณะทางการทหาร ความตามความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ

ขอบเขตการวิจัย

บัณฑิตมีคุณภาพในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล

และด้านคุณลักษณะทางการทหาร ความตามความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ อยู่ในระดับดี

ประโยชน์ที่ได้อธิบายจากการวิจัย

ทำให้ทราบระดับคุณภาพของบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและด้านคุณลักษณะทางการทหาร ความตามความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการที่จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและคณาจารย์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ใช้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพการพยาบาลและทางการทหาร ของกองทัพบก โดยศึกษาในมิติของความรู้ในเชิงวิชาชีพพยาบาลและการทหาร ทศนคติต่อการปฏิบัติงานและทักษะในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลทหาร ในสังกัดกองทัพบก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาคุณภาพบัณฑิต รุ่นที่ 41 จากความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ในระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม พ.ศ. 2552 โดยที่บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน จะศึกษาทั้งด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพการพยาบาลและทางการทหาร ส่วนผู้รับบริการจะศึกษาเฉพาะในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพการพยาบาล

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทุกคน รวมจำนวน 61 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อคัดเลือกผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ที่เคยปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิต

เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 เดือน และผู้รับบริการที่เคยรับการดูแลจากบัณฑิต เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์ โดยใช้สัดส่วนบัณฑิต 1 คน ต่อผู้บังคับบัญชา 2 คน ผู้ร่วมงาน 2 คน และผู้รับบริการ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 427 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสำหรับบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ประเมินบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและด้านคุณลักษณะทางการทหาร จำนวน 1 ฉบับ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ จำนวน 20 คน มีค่าความเที่ยงในส่วนคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และทางการทหารเท่ากับ .91 และ .89 ตามลำดับ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต สำหรับผู้รับบริการ จำนวน 1 ฉบับ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ จำนวน 20 คน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลแต่ละแห่งแล้ว คณะผู้วิจัยติดต่อกับหัวหน้าพยาบาล เพื่อประสานงานขอรับการสนับสนุนในการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตามขั้นตอนที่ชี้แจงไว้ในแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับหัวหน้าพยาบาลเพื่อแจกจ่ายส่วนการรับข้อมูลกลับคืน ได้แนบซองจดหมายเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนส่งข้อมูลกลับคืนมายังคณะผู้วิจัย พบว่าได้ข้อมูลกลับมามีจำนวน 274 คน จำแนกเป็น บัณฑิต 33 คน จาก 61 คน ผู้บังคับบัญชา 93 คน จาก 122 คน ผู้ร่วมงาน 86 คน จาก 122 คน และผู้รับบริการจำนวน 62 คน จาก 122 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 76.23 70.49 และ 50.82 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีอายุเฉลี่ย 23 ปี ทั้งหมดสถานภาพโสด ส่วนมากปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า (ร้อยละ 42.40) โดยปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยด้านอายุรกรรม (ร้อยละ 27.30) ส่วนการศึกษาที่ได้รับภายหลังการสำเร็จการศึกษานั้น ส่วนมากยังไม่ได้ศึกษาต่อ แต่มีผู้กำลังศึกษาปริญญาตรีในสาขาอื่นอีก จำนวน 3 คน (ร้อยละ 9.10) รายได้อยู่ในระดับ 7,000-15,000 บาท (ร้อยละ 60.60) ส่วนที่พักอาศัยนั้นจะอาศัยอยู่หอพักที่เพื่อบุคลากร (ร้อยละ 51.50) ส่วนมากสมัครใจเข้ารับการศึกษที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ร้อยละ 54.50) โดยมีแรงจูงใจในการสมัครเข้าเรียนเนื่องจากมีความต้องการเป็นนายทหารของกองทัพบก (ร้อยละ 48.50) สำหรับผลการสอบผ่านทุกวิชาครั้งแรก ในการความรู้ยอดของมหาวิทยาลัยมหิดลและสสจ. ขึ้นทะเบียนฯ ของสภาการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 21.2 และ 72.7 ตามลำดับ

สำหรับผู้บังคับบัญชา พบว่าส่วนมากเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือรองหัวหน้าหอผู้ป่วย (ร้อยละ 65.60) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 20 ปี (ร้อยละ 53.80) มีระยะเวลาดูแลบัณฑิตอยู่ระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี (ร้อยละ 81.70) การศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.50)

ผู้ร่วมงานส่วนใหญ่จะเป็นพยาบาล (ร้อยละ 54.70) รองลงมา คือ ผู้ช่วยพยาบาลและแพทย์ มีระยะเวลาทำงานร่วมกับบัณฑิตอยู่ระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี (ร้อยละ 70.90) และการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 66.30)

ผู้รับบริการส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.9) มีอายุ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 32.3) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 37.1) และมีโอกาสรับบริการจากบัณฑิตที่หอผู้ป่วยร้อยละ 69 เป็นระยะเวลามากกว่า 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 58.1)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และคุณลักษณะทางการทหาร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 41 โดยบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการนั้น พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพในการเป็นพยาบาลวิชาชีพและการเป็นนายทหาร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก รายละเอียดต่อไป

เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 เดือน และผู้รับบริการที่เคยรับการดูแลจากบัณฑิต เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์ โดยใช้สัดส่วนบัณฑิต 1 คน ต่อผู้บังคับบัญชา 2 คน ผู้ร่วมงาน 2 คน และผู้รับบริการ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 427 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสำหรับบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ประเมินบัณฑิตในด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและด้านคุณลักษณะทางการทหาร จำนวน 1 ฉบับ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ จำนวน 20 คน มีค่าความเที่ยงในส่วนคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และทางการทหารเท่ากับ .91 และ .89 ตามลำดับ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต สำหรับผู้รับบริการ จำนวน 1 ฉบับ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ จำนวน 20 คน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลแต่ละแห่งแล้ว คณะผู้วิจัยติดต่อกับหัวหน้าพยาบาล เพื่อประสานงานขอรับการสนับสนุนในการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตามขั้นตอนที่ชี้แจงไว้ในแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับหัวหน้าพยาบาลเพื่อแจกจ่ายส่วนการรับข้อมูลกลับคืน ได้แนบซองจดหมายเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนส่งข้อมูลกลับคืนมายังคณะผู้วิจัย พบว่าได้ข้อมูลกลับมามีจำนวน 274 คน จำแนกเป็น บัณฑิต 33 คน จาก 61 คน ผู้บังคับบัญชา 93 คน จาก 122 คน ผู้ร่วมงาน 86 คน จาก 122 คน และผู้รับบริการจำนวน 62 คน จาก 122 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 76.23 70.49 และ 50.82 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีอายุเฉลี่ย 23 ปี ทั้งหมดมีสถานภาพโสด ส่วนมากปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า (ร้อยละ 42.40) โดยปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยด้านอายุรกรรม (ร้อยละ 27.30) ส่วนการศึกษาที่ได้รับภายหลังการสำเร็จการศึกษานั้น ส่วนมากยังไม่ได้ศึกษาต่อ แต่มีผู้กำลังศึกษาปริญญาตรีในสาขาอื่นอีก จำนวน 3 คน (ร้อยละ 9.10) รายได้อยู่ในระดับ 7,000-15,000 บาท (ร้อยละ 60.60) ส่วนที่พักอาศัยนั้นจะอาศัยอยู่หอพักที่เพื่อนพยาบาล (ร้อยละ 51.50) ส่วนมากสนใจเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ร้อยละ 54.50) โดยมีแรงจูงใจในการสมัครเข้าเรียนเนื่องจากมีความต้องการเป็นนายทหารหญิงของกองทัพบก (ร้อยละ 48.50) สำหรับผลการสอบผ่านทุกวิชาครั้งแรก ในการความรู้รอบยอดของมหาวิทยาลัยมหิดลและสอบขั้นทะเบียนฯ ของสภาการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 21.2 และ 72.7 ตามลำดับ

สำหรับผู้บังคับบัญชา พบว่าส่วนมากเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือรองหัวหน้าหอผู้ป่วย (ร้อยละ 65.60) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 20 ปี (ร้อยละ 53.80) มีระยะเวลาดูแลบัณฑิตอยู่ระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี (ร้อยละ 81.70) การศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.50)

ผู้ร่วมงานส่วนใหญ่จะเป็นพยาบาล (ร้อยละ 54.70) รองลงมา คือ ผู้ช่วยพยาบาลและแพทย์ มีระยะเวลาทำงานร่วมกับบัณฑิตอยู่ระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี (ร้อยละ 70.90) และการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 66.30)

ผู้รับบริการส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.9) มีอายุ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 32.3) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 37.1) และมีโอกาสรับบริการจากบัณฑิตที่หอผู้ป่วยร้อยละ 69.1 เป็นระยะเวลามากกว่า 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 58.1)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและคุณลักษณะทางการทหาร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 41 โดยบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการนั้น พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพในการเป็นพยาบาลวิชาชีพและการเป็นนายทหาร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ร้อยละเฉลี่ยคิดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาลและคุณลักษณะทางการทหารของบัณฑิต

ความคิดเห็น	คุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล		คุณลักษณะทางการทหาร	
	M	SD	M	SD
1. บัณฑิต	4.04	0.69	4.32	0.66
2. ผู้บังคับบัญชา	3.89	0.77	4.24	0.70
3. ผู้ร่วมงาน	4.05	0.77	4.29	0.71
4. ผู้รับบริการ	4.39	0.67	-	-
รวม	4.09	0.72	4.28	0.69

จากตารางที่ 1 พบว่า บัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ มีความพึงพอใจต่อผู้สำเร็จการศึกษาทั้งทางคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล และคุณลักษณะทางการทหาร อยู่ในระดับดีมาก ถึงดี (M = 4.09, 4.28 ตามลำดับ) โดยพบว่า ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานและบัณฑิตมีมุมมองต่อคุณภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับดีสูง กว่าผู้บังคับบัญชา ดังรายละเอียดของผลการประเมินจากข้อคำถามแต่ละกลุ่มต่อไปนี้

ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล

ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของคุณภาพด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพพบว่าบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ มีความคิดเห็นว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99) โดยพบว่าการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61) รองลงมา คือ การมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น และการมีความตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และ 4.45 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความสามารถร่วมทำวิจัยหรือนำผลการวิจัยมาใช้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37)

บัณฑิตรุ่นที่ 41 มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของตนเอง ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04) โดยพบว่าการรักษาความลับในเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการเริ่มต้นด้วยความยินยอมของผู้นั้นหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64) รองลงมาคือ การมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น และการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และ 4.55 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถร่วมทำวิจัยหรือนำผลการวิจัยมาใช้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37)

ผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89) โดยพบว่าการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68)

รองลงมาคือ การมีความตรงต่อเวลา และการรักษาและดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติแห่งสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ รวมถึงการ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 4.45 และ 4.45 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถร่วมทำวิจัยหรือนำผลการวิจัยมาใช้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24)

ผู้ร่วมงาน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05) โดยพบว่าการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59) รองลงมาคือ การมีความตรงต่อเวลาและการมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และ 4.38 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถร่วมทำวิจัยหรือนำผลการวิจัยมาใช้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63)

ผู้รับบริการ มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) โดยพบว่าการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76) รองลงมาคือ การมีกิริยามารยาทที่สุภาพอ่อนโยน การมีความรับผิดชอบต่องาน และการมีความซื่อสัตย์สุจริต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61, 4.56 และ 4.56 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08)

ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางการทหาร

ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของคุณภาพด้านคุณลักษณะทางการทหาร พบว่าบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ มีความคิดเห็นว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28) โดยพบการยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65) รองลงมา คือ การมีความซื่อสัตย์สุจริต และการรักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และ 4.56 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ การมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89)

บัณฑิตรุ่นที่ 41 มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางการทหารของตนเอง ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32) โดยพบว่าการมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67) รองลงมาคือ การรู้จักกาลเทศะ เคารพในอาวุโสและการรักษาความลับของทางราชการ โดยเคร่งครัด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และ 4.55 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีความรอบรู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85)

ผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางการทหารของบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24) โดยพบว่าการยึดมั่นในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77) รองลงมาคือ การยึดมั่นในวินัยทหารและเกียรติศักดิ์ของทหารและการรักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และ 4.64 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีความพินิจพิจารณา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74)

ผู้ร่วมงาน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านคุณลักษณะทางการทหารของบัณฑิตรุ่นที่ 41 ว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) โดยพบว่าการยึดมั่นในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65) รองลงมาคือ การยึดมั่นในวินัยทหารและเกียรติศักดิ์ของทหารและการมีความซื่อสัตย์สุจริต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และ 4.49 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76)

บทวิจารณ์และบทสรุป

กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตพยาบาลกองทัพบก มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีคุณลักษณะทั้งทาง

วิชาชีพพยาบาลและทางการทหารอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยพบว่าข้อที่ควรได้รับการปรับปรุงคือ ความสามารถในการร่วมงานวิจัยหรือใช้ผลงานวิจัยในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้อาจจะเพราะบัณฑิตส่วนมาก มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานประมาณ 1 ปี ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับตัวกับการทำงานและการสั่งสมประสบการณ์ ตลอดจนการมีโอกาสนำไปใช้ในการร่วมงานวิจัยหรือใช้ผลงานวิจัยยังไม่มากนัก เพราะบัณฑิตจะต้องเรียนรู้ในทักษะการปฏิบัติงานที่สำคัญในช่วงแรกของการปฏิบัติงานก่อน ซึ่งเมื่อปรับตัวกับการปฏิบัติงานได้แล้ว บัณฑิตอาจเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทั้งสองด้านนี้ได้มากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ควรพิจารณาจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยดำรงไว้ซึ่งคุณลักษณะที่ดีของบัณฑิต เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ส่วนคุณลักษณะทางด้านการแก้ปัญหาและการวิจัย ควรจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะทางด้านการแก้ปัญหาและมอบหมายงานให้กับผู้เรียนที่เป็นการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรวบรวมข้อมูลให้กับผู้เรียน ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน คุณภาพบัณฑิตอย่างต่อเนื่องในระยะ 2-5 ปี เพื่อศึกษาความคงทนหรือการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ภายใต้บริบทต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงของบัณฑิตในระยะยาว

2. ควรศึกษาสาเหตุของการเกิดคุณลักษณะบางประการของผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรได้รับการพัฒนา เช่น การแก้ไขปัญหา การวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- เจริญวงศ์ศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ ฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- วรรณรัตน์ ใจซื่อกุล และคณะ (2546). การติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก รุ่นที่ 33 และ 34. วารสารพยาบาลกองทัพบก 4(1): 102-107.
- วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. (2542). หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542. อุดรธานี.
- สภาการพยาบาล : คุณลักษณะพยาบาลที่ผู้รับบริการคาดหวังและพึงพอใจ. (2009) (Online). Available : <http://www.tnc.or.th/knowledge/know08.html>
- อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ และคณะ (2548). การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542)
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. อุดรธานี.
- Carol A.(2000)."The future of Nursing education" Journal of Nursing education. Vol 39 (1).
- Hughes, K. (2000). "Quality and marketing issues in nursing education" British Journal of Nursing. 9(12) : 763-768.
- Langemo, D.K. et.al. (2002)."Nursing Quality Outcome Indicators" The Journal of Nursing Administration. 32(2): 98-105.